N°. 556. **DE GRONDWET.** 1855.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS;
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . „ 5.50.

VRIJDAG 9 MAART.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon,
Beursteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIËN.
Van één tot zes regels. . . . .
Voor elken regel meer. . . . .
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegel regt daaronder begrepen.

Het verslag omtrent den staat der Hooge, Middelbare en Lagere Scholen over 1853—1854.

II.

Met belangstelling namen wij kennis van de mededeelingen in het verslag over het meermalen besproken Koninklijk Besluit van 4 Augustus 1853 (*Staatsblad* No. 31). Uit de opgegevene bijzonderheden is ons niet gebleken, wat de Regering daaruit meent te kunnen afleiden, dat dit besluit „aanvankelijk gunstigen invloed op de Latijnsche scholen heeft gehad.„ Dit zou waar zijn, als er reeds meerdere zekerheid verkregen ware, „dat de leerlingen den cursus in zijn geheel zullen afloopen.„ Al was het, dat door die nieuwe verordening „eene menigte volstrekt ongeschikte personen, die zich gereed maakten om, even als het vorige jaar, de academie binnen te dringen, ofschoon zij het allerminst niet tot wetenschappelijke studie opgeleid, ontmoedigd waren;„ er zijn toch voorbeelden te noemen, dat academische graden verkregen zijn door hen, die onder de werking van het laatstvorig besluit enkel waren uitgelokt, om deel aan de academische studiën te nemen, door de onbelemmerde wijze, waarop zij werden toegelaten. In zooverre dus schijnt aan de nieuwe verordening geen voorkeur te worden toegekend, daar de litterarische faculteit aan de Leijdsche Hoogeschool bijv. uit hare ondervinding medegedeeld heeft, „dat het zoogenaamde admissie-examen haar gebleken was geheel ongeschikt te zijn ter bereiking van het doel en het, haars inziens, niet den allerminsten invloed uitoefende op het gehalte der studerende jongelingschap; terwijl bovendien, zij, die op dat examen ongeschikt tot studie bevonden en afgewezen, niettemin ongehinderd voortgingen met het bijwonen der collegiën, waartoe zij ongeschikt bevonden en verklaard waren.„ Wij gelooven niet mis te tasten, wanneer wij beweren, dat het admissie-examen, „dat niet te moeijelijk en niet te gemakkelijk gemaakt wordt,„ al naar men of waar men dat afneemt, niet beter is dan het vroeger onderzoek welke mate van bekwaamheid bezeten werd; maar integendeel meer kwaad doet, nu er voorbeelden zijn, dat jongelingen worden toegelaten, die slechts *de helft* van den geheelen cursus hadden bijgewoond.

Het verslag behelst uitvoerige opgaven van de scholen bij de verschillende korpsen van het leger, en er bestaat overvloedig stof, om zich te verblijden, dat op die wijze door 's Rijks schatkist voorzien wordt in de behoefte aan onderwijs van een getal van 2768 kinderen, die buiten die zorg welligt voor het meerendeel van maatschappelijk onderwijs zouden verstoken zijn. Wanneer wij letten op de vakken, waarin dat onderwijs gegeven wordt, dan rijst bij ons de vraag of er in dat stelsel geene beginselen zouden kunnen liggen, die tot grondslag dienen konden voor de regeling van het openbaar lager onderwijs? Immers, zoo wij ons niet bedriegen, heerscht aldaar het beginsel van schoolpligtigheid, een beginsel, waarvan de waarde rijst bij de mededeeling van het verslag over de openbare lagere scholen, als wij lezen, dat het getal schoolgaande kinderen over 1853—1854 met ... is verminderd. „De omstandigheid, dat de vermindering hoofdzakelijk zigtbaar is bij de openbare scholen en de bijzondere der tweede klasse, schijnt mede te strekken tot het versterken van het vermoeden, door sommige provinciale commissiën van onderwijs bovendien bevestigd, dat de voorname oorzaak der vermindering te zoeken is in den ongunstigen geldelijken toestand van vele ouders op de bijzondere scholen der eerste klasse, toch grootendeels bekostigd uit vaste fondsen, kon die toestand weinig of geen nadeeligen invloed uitoefenen.„ Als wij nu in aanmerking nemen, dat de laatste soort van scholen meestal behooren tot diakoniën, godshuizen, op zich zelf staande gestichten, genootschappen en vereenigingen, die het kosteloos onderrigt in den regel verleenen als gunst, onder voorwaarde, dat daarvan een getrouw gebruik wordt gemaakt, dan zien wij daarin het wezen van de schoolpligtigheid toegepast.

Omtrent het onderwijs in de, sedert de laatste jaren opgerigte bijzondere scholen van de eerste klasse, wordt over het algemeen met minder lof gesproken, en van sommige verklaard, dat zij nog vrij wat te wenschen overlaten.

De opgaven betrekkelijk de bijzondere scholen der tweede klasse doen zien, dat er in die soort van scholen vrij wat wisseling plaats had, en dat, terwijl er onderscheidene ontstonden, niet weinige te gronde gingen, hetzij dan dat de school geen bestaan opleverde, hetzij door overlijden, vertrek als anderzins. Voor dit verschijnsel worden verschillende oorzaken opgegeven: „Overtuigd dat deze scholen zich alleen door een goed „onderwijs kunnen staande houden, leggen de onder„wijzers in Gelderland er zich op toe, om hun onder„wijs beter te geven dan op de openbare scholen. „Zoolang zij hierin volharden, blijven de scholen be„staan; doch houdt het onderwijs op beter te zijn, dan „verdwijnen zij weder. Reeds velen zijn er alzoo opge„rigt en weêr te niet geloopen. Dat in de grootere „gemeenten van Zuid-Holland het met vele niet zoo „gunstig is gesteld, ligt veelal in de hooge huurprijzen „van geschikte localen en in den grooten invloed der „ouders op de onderwijzers, alsmede in het toenemen „van bijzondere scholen der eerste klasse, door welke „omstandigheden de inkomsten vaak te gering zijn, „om de onderwijzers in staat te stellen zich voldoende „hulp aan te schaffen en goede lokalen te verkrijgen.„ Zulk een toestand is het onvermijdelijk gevolg geworden van de meerdere vrijheid tot het oprigten van bijzondere scholen van de eerste klasse; want het was te verwachten, dat deze in de eerste plaats op die der tweede klasse zulk eene werking, als we thans vernemen, zouden te weeg brengen. Maar opmerkelijk is het toch, dat die invloed zich vervolgens niet vertoont op den toestand der openbare scholen. Zoo de schadelijkheid van het stelsel der gemengde scholen, waartoe de meeste, ja genoegzaam alle openbare behooren, zoo algemeen als men wel eens beweert, ware doorgedrongen tot de overtuiging der Natie; men zou, vooral in de zorg der kerkelijke besturen voor eene behoorlijke opvoeding der armen-kinderen, eenig blijk hebben moeten vinden, dat het stelsel van gezindheidsscholen veld won in de vermeerdering van het getal diakonie-scholen en in de meer algemeene strekking, om het bijzonder boven het openbaar onderwijs te verkiezen. Op dien grond achten wij het stelsel der anti-revolutionnaire partij niet buiten bedenking, dat de openbare gezindheidsscholen bedoelt, omdat niet kan worden ontkend, dat door zulk een maatregel eene revolutie zou worden te weeg gebragt, en de wetgever niet zou in aanmerking genomen hebben den bestaanden toestand. Waarlijk, in dat geval zou men kunnen zeggen, dat de Natie moest worden hervormd naar de wet, in plaats dat deze laatste een afdruk gaf van de zeden en gewoonten van het Nederlandsche Volk. Bij onze beoordeeling van ontwerpen tot regeling van het openbaar onderwijs, is dat verschil in den staat van het openbaar en het bijzonder schoolwezen in het oog gehouden, en juist om *die* reden blijven wij te meer hechten aan de onbeperkte vrijheid tot oprigting van bijzondere scholen.

Wij eindigen met eene aanmerking, die de inrigting van het verslag betreft. Onder de cathegorie van scholen van bijzonderen aard en strekking vinden wij eene bonte mengeling van opgaven over onbeduidende, maar ook hoogst belangrijke instellingen. Wenschelijk schijnt het ons toe, dat eene afzonderlijke afdeeling voor industrie- en teekenscholen ons in de gelegenheid stelle, om te weten, in hoever de vakken, die ook tot het lager onderwijs gerekend kunnen worden te behooren, zoo als de beginselen van het regtlijnig- en het handteekenen, meer en meer de algemeene belangstelling ondervinden. Het kan niet worden toegegeven, dat die instellingen niet onder het bereik van art. 194 der Grondwet zouden vallen; en eene ruime opvatting van dat grondwettig voorschrift kan te minder stof van bezwaar opleveren, daar [illegible] uit de, bij de Regering ingekomen, jaarlijksche verslagen van den staat der teekenscholen, bij de aanvrage van medailles, blijken kan, dat er genoegzame bouwstoffen voorhanden zijn, om in dit opzigt het Regeringsverslag in belangrijkheid te doen winnen.

De *New-York Herald* gaat voort met het publiceren van de stukken betrekkelijk de zaak van GIBSON. Uit een dier documenten, door den Secretaris van Staat, MARCY, aan den Voorzitter van het congres geschreven, blijkt, dat kapitein GIBSON herhaaldelijk mededeeling had ontvangen van 't dossier betrekkelijk zijne eischen; dat in dit dossier zich bevond een brief door hem, in Februarij 1852 aan den gouverneur-generaal DUIJMAER VAN TWIST gerigt; en dat die brief verdwenen was op het oogenblik, dat het Amerikaansche Gouvernement werd uitgenoodigd, om aan het congres de stukken over te leggen, terwijl de heer GIBSON volhield dat hij dien brief aan het Departement van Staat had teruggegeven. Deze nieuwe mededeeling van den heer MARCY aan het congres was het gevolg van den onderstaanden brief van onzen gezant in Amerika:

„Jhr. Gevers, vertegenwoordiger der Nederlandsche Regering te Washington, aan den heer Marcy.

„*Washington*, 10 Jan. 1855.

„Mijnheer de Secretaris van Staat!

„Toen ik dezen morgen de documenten betreffende de zaak van kapt. Walther M. Gibson doorliep, welke den 17 Dec. jl. aan het congres werden medegedeeld, bemerkte ik met eenige verwondering, dat het stuk, door Z. Exc. den Minister van Buitenlandsche Zaken te 's Gravenhage bij zijne mededeeling van 25 Febr. 1854 aan den heer Belmont, Minister-resident van de Vereenigde Staten bij het hof der Nederlanden, gevoegd, onder de ontvangen papieren ontbrak.

„In dien brief roept de heer Gibson de genade in van Z. Exc. den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, erkent de strafwaardige onvoorzigtigheid zijner handelingen, en verzoekt om eene spoedige beslissing, in de hoop dat verzachtende omstandigheden de straf mogen verligten, welke hij erkent verdiend te hebben. De heer Belmont maakte geen gewag van de ontvangst van dien brief, welks origineel in het bezit mijner regering is, en de Minister van Buitenlandsche Zaken achtte het noodig, hem, bij depêche van 29 Junij jl., een afschrift er van te zenden, en zijne bijzondere aandacht te vestigen op de in dien brief door den heer Gibson afgelegde volledige bekentenis zijner verkeerde handelwijze, zonder schijn van ontkenning der echtheid van den door hem aan den Sultan van Djambi gezonden brief, welk laatste hij thans beweert verdicht te zijn!

„Ik neem de vrijheid, mijnheer de Secretaris van Staat, u inliggend een afschrift van dien zonderlingen brief des heeren Gibson aan den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië te zenden, met verzoek, zoo goed te willen zijn, ook dit stuk ter kennis van het congres te brengen, ten einde de documenten te completeren, welke dienen moeten om deze zaak in het regte licht te stellen.

„In de hoop dat gaarne door u zal worden voldaan aan een verzoek, hetwelk meer dan geregtvaardigd wordt door het gewigt der zaak en de noodzakelijkheid om de publieke opinie omtrent de juiste oorzaken in te lichten, welke den heer Gibson verdiende straf op den hals hebben gehaald, maak ik van deze gelegenheid gebruik, om u, mijnheer de Secretaris van Staat, de verzekering te hernieuwen mijner hoogachting.

(*Get.*) J. C. GEVERS.

Bijgevoegde brief van kapitein Gibson aan het Nederlandsch Gouvernement.

Batavia, 25 Febr. 1852.

Excellentie!

„Nog eenmaal neem ik de vrijheid u over mijne zaak te onderhouden, en ik hoop daarbij in het minst niet mijne verdediging te beproeven, maar wensch mij zelven veeleer geheel op de zachtmoedigheid van Uwe Excellentie en van Uwe regering te verlaten.

„Ik ben op dit oogenblik in vrijheid, maar te eeniger tijd gevangenneming verwachtende; moet ik bekennen dat ik dezen staat van onzekerheid eene strenge straf vind. Ik weet en beken met het grootste berouw, dat mijne verbeelding en mijne ijdelheid gedurende het grootste gedeelte van mijn verblijf binnen de landpalen der regering van Neêrlandsch-Indie de overhand op mijn oordeel gehad hebben. Ik herinner mij, luid gebluft te hebben dat ik een potentaat in de Oost zou worden (*to have indulged in bravadoes, that I would become a potentate in the*

Boast), en dit tegen Europeanen en inboorlingen, die ik moet ondersteunen dat mijne woorden als ijdele zotteklap (*as a vain foolish boast*) beschouwden; ik moet evenwel ter verschooning aanvoeren, dat dit geschied is, nadat ik mij aan het overmatig gebruik van wijn had te buiten gegaan (*after a plentiful indulgence in wine*); maar al te dikwijls ben ik in mijn leven door een of ander overdreven gekleurd romanesk idee afgeleid (*led away by some high-coloured romantic idea*); doch, gelijk ik bij den aanvang zeide, ik schrijf bij deze gelegenheid niet om mij te verdedigen, maar om te bekennen dat ik zeer misdeed door op eene te vrije wijze met inboorlingen te spreken, en laatstelijk door mijn bootsman te vergunnen om naar de binnenlanden te vertrekken, en door een brief aan een inlandsch hoofd in de maleische taal gerigt, te onderteekenen, zonder den oproerigen inhoud (*its inflamatory contents*) er van genoeg te onderzoeken. Ik beken het ernstig misdrijf van de toezending eener mededeeling — van hoedanigen aard dan ook — aan zulk een personnadje, en aan mijn bootsman toe te staan mijn schip te verlaten, en zonder kennisgeving aan de overheid tot het binnenland door te dringen. Ik kan mij niet meer bijzonderheden herinneren dan welke ik reeds bij vroegere gelegenheden heb medegedeeld; en thans onderwerp ik al het gebeurde aan het oordeel van Uwe Excellentie, en beschik dan over mij gelijk uwe zachtmoedigheid het zal ingeven. Ik verdedig mij niet, maar verzoek alleen om eene spoedige beslissing, in de hoop dat er verschoonende omstandigheden genoeg zullen gevonden worden, om het vonnis, dat ik strikt genomen verdien, te verzachten.

»Ik blijf, enz.

(get. WALTER M. GIBSON.»

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Het nieuws van den dag is over het algemeen zeer schraal. De berigten van het oorlogstooneel behelzen ook weinig nieuws. Het ongunstige weder, en vooral de sneeuw, beletten alle verdedigende operatiën. Op den 20 Februarij had zich een talrijk Russisch korps op de hoogte van Balaklava bijeengetrokken en gereed gemaakt om de positiën der geallieerden aan te vallen. Generaal Bosquet zou hun aan het hoofd van 25,000 man te gemoet gaan, maar een hevige storm belette dat de beide legers slaags geraakten. Ieder der beide korpsen moest naar de loopgraven terug trekken.

Men verhaast de belegeringswerken; maar het vuur is nog niet hervat.

Zietdaar stellige berigten: zij hebben tot gewaagde geruchten aanleiding gegeven. Zoo heeft men gezegd, dat er te Balaklava een veldslag heeft plaats gehad. Wij hebben verklaard, hoe die aanval verhinderd werd. Men heeft ook gesproken van een aanval der Russen tegen Eupatoria, waarbij de luitenant-generaal Ismaïl pacha zou zijn gesneuveld: maar men geeft de dagteekening niet op, wanneer deze gebeurtenis zou hebben plaats gehad; waarschijnlijk geldt het den aanval van 17 Februarij en de gesneuvelde generaal is niet Ismaïl-Pacha, maar zoo als men weet Soliman Pacha, de bevelhebber van het Egyptisch contingent. Indien Eupatoria na dien tijd op nieuw ware aangevallen, dan voorzeker zou daarvan over Varna reeds berigt ontvangen zijn.

Volgens de laatste berigten van het oorlogstooneel is er aan beide zijden sprake van een aanval door de geallieerden op den nacht van 24 op 25 ondernomen tegen de werken door de Russen voor Sebastopol opgerigt.

De lezingen omtrent de uitkomst verschillen echter zeer; volgens eene Russische depêche zouden de geallieerden teruggeslagen zijn na 600 man verloren te hebben.

De opening van de vrije vaart op den Donau schijnt aan den handel in die streken eene nieuwe impulsie gegeven te hebben.

De baron Köller, de nieuwe afgezant van Oostenrijk te Konstantionopel, heeft den 22 zijne geloofsbrieven aan den Sultan aangeboden.

Omtrent het Pruissisch-Westersch verdrag weinig nieuws.

Eene depêche uit Kopenhagen meldt, dat de Koning van Denemarken ernstig ziek is, en dat zijn gezondheidstoestand veel bezorgdheid verwekt. Hij is door een hevigen hoest aangetast, welke met koorts vergezeld gaat.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN DONDERDAG, 8 MAART.

Aan de orde is de voortzetting der discussie over het wetsontwerp *tot regeling en beperking der uitoefening van het regt van vereeniging en vergadering*, en wel, in de eerste plaats over art. 15 van 't ontwerp, dat luidt: »Vreemdelingen kunnen geene leden zijn van staatkundige »vereenigingen.»

De heer VAN HOËVELL meent dat deze wet uitgaat van het beginsel, dat er geene onderscheiding is tusschen vereenigingen van welken aard ook. Nu spreekt art. 15 plotseling van staatkundige vereenigingen. Spr. vraagt, wat zijn staatkundige vereenigingen? Die oplossing wenscht hij niet uit den mond des Ministers te vernemen, maar gesteld te zien in de wet. Vele vereenigingen zijn er hier te lande, waarvan men niet zoo spoedig den aard zou kunnen beslissen. Bijv. de vereeniging tot afschaffing der Slavernij, het Indisch genootschap, enz., zijn ze staatkundige vereenigingen? De Min. heeft zelfs in de Mem. van Toelicht. erkend, dat de onderscheiding hoogst moeijelijk, meestal willekeurig is; en nu vraagt Spr., of, aangezien de strafwet toepasselijk is op de overtreding van art. 15, dan dat artikel de deur mag openlaten voor eene willekeurige toepassing van de strafwet? Voorts vraagt Spr. *wie* gestraft wordt, de vreemdeling, de vereeniging, de president of degeen die den vreemdeling heeft toegelaten? Eindelijk vraagt Spr. of de geheele bepaling wel hier te lande noodig is? Volgens den Min. moet deze wet tot stand gebragt worden met het oog op de bestaande omstandigheden; en hij vraagt dus of er ooit door vreemdelingen gebruik of misbruik van het hier bedoelde regt is gemaakt?

De MIN. V. JUST. zou dit art. niet hebben gebragt in de wet, indien het ook niet was gevonden in 't ontwerp van 1849, zonder dat er toen aanmerking op gemaakt werd. Volgens den Min. is het kenmerk of eene vereeniging al dan niet staatkundig is, in het algemeen zeer willekeurig; maar in een speciaal geval zal de regter, die uitspraak moet doen, steeds kunnen beslissen of de vereeniging al dan niet klaarblijkelijk staatkundig is. De Min. gelooft niet, dat in 't algemeen, eene maatschappij tot afschaffing van de slavernij is eene staatkundige vereeniging; van het Indisch genootschap kent de Min. de strekkeng niet en het zal van die strekking afhangen, onder welke cathegorie het genootschap behoort; het zal tot de staatkundige vereeniging behooren wanneer het ten doel heeft instellingen in Indië te veranderen.

De heer V. HOËVELL put juist uit de bewijzen door den Min. geleverd het betoog, dat de toepassing van art. 15 willekeurig kan zijn; immers afschaffing van slavernij is de grootst mogelijke verandering van bestaande instellingen. Spr. acht zijn bezwaar dus niet opgeheven en is dus te meer genegen, om het geheele art. weg te laten, omdat de Min. zelf verklaart niet te hechten aan dat art.

De heer VAN GOLTSTEIN deelt het gevoelen des Min. *niet*, dat art. 15 het twijfelachtigste zou zijn van deze wet. Spr. hecht er groot gewigt aan: vreemdelingen moeten uit staatkundige vereenigingen geweerd worden; en hij voor zich gelooft, dat men tot eene juiste omschrijving kan geraken van 't geen staatkundige vereenigingen zijn. Het zijn zoodanige vereenigingen, naar Spr. meening, die men in 't algemeen noemt *clubs*.

De heer THORBECKE zegt, dat de vorige spreker het bezwaar, dat ook hij tegen dat art. heeft, niet heeft weggenomen. Ten eerste is de uitdrukking van het art. ook voor hem te onbepaald. Zij kan tot willekeurige opvatting aanleiding geven. Men moet bij de wet omschrijven, maar niet overlaten aan de individuele opvatting van den regter. Maar ten andere, het artikel gaat verder dan de Minister of de heer GOLTSTEIN kunnen verlangen. Men kan toch in staatkundige vereenigingen staatkundige onderwerpen behandelen als wetenschap. Men kan ze ook in de praktijk brengen, om invloed op 's lands zaken uit te oefenen. De vorige spreker is ten deze minder liberaal dan de Pruissische wet van 1850 ten opzigte van de vereenigingen, die invloed op den publieken gang van zaken uitoefenen. Bij die wet wordt alleen mededeeling van de statuten en van de namen der leden gevorderd, maar daarin treft men geene uitsluiting van vreemdelingen aan.

De heer DE BRAUW gelooft niet met den heer Thorbecke, dat hier bedoeld worden vreemdelingen-ingezetenen; maar wel degelijk vreemdelingen, in tegenstelling van ingezetenen. Overigens is hij zeer voor het uitsluiten van vreemdelingen buiten staatkundige vereenigingen. Voor willekeur is hij niet bevreesd.

De heer V. HOËVELL ziet, na de rede van den vorigen spreker, eene nieuwe moeijelijkheid tegen het art. De heer DE BRAUW zegt, dat vreemdelingen niet zijn die tevens ingezetenen zijn, en de Min. verklaart in de Mem. van Toelichting juist het tegendeel, namelijk dat vreemdeling is *ieder*, die geene Staatsburgerschap bezit, dus die niet genaturaliseerd is. Spr. ziet dus een nieuw bewijs van de willekeur, waartoe de toepassing van art. 15 kan aanleiding geven.

De heer ROCHUSSEN ziet geen bezwaar in 't opnemen van de uitdrukking »*staatkundige vereeniging*»; omdat zij reeds is opgenomen in art. 111 van het reglement op 't beleid van N. Indië.

De heer V. RAPPARD merkt op, dat dezelfde uitdrukking voorkomt in art. 291 Strafwetboek. Het nieuwe bezwaar van den Hr. v. Hoëvell wordt opgeheven naar Spr. oordeel door de wet, ter uitvoering van art. 7 der Grondwet, waarin omschreven is *wie* als ingezeten moet worden beschouwd.

De heer GODEFROI zal niet spreken over 't onbestemde van »*staatkundige vereeniging*»; maar hij ziet de mogelijkheid niet in, om eene bestemde definitie te geven. Wat het woord »vreemdelingen» betreft: Spr. meent, dat, volgens art. 10 der Grondwet, alleen ingezetenen het regt hebben tot vereeniging en vergadering. En onder »ingezetenen» in art. 10 worden bedoeld niet alleen personen, die, in verband met art. 5 der Grondwet, *Nederlanders* zijn of met hen gelijk gesteld. Spr. gelooft dus, dat men art. 15 moest beperken tot vreemdelingen, die geene ingezetenen zijn.

De MIN. VAN JUSTITIE blijft aan het art. geen groote waarde hechten; maar hij blijft de bevoegdheid volhouden, om alle vreemdelingen uit te sluiten, en hij ziet dus geen reden om zich te vereenigen met het aangekondigde amend. van den heer GODEFROI.

Dit amend. strekt om 't artikel aldus te lezen: »Vreemdelingen, geene ingezetenen zijnde, kunnen niet zijn leden »van staatkundige vereenigingen.»

Het amendement wordt met 52 tegen 8 stemmen AANGENOMEN.

TEGEN de heeren: de Brauw, Hoffman, de Kempenaer, van Foreest, Rochussen, van Goltstein, Dirks en Luijben.

Het art. 15 zelf wordt zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Bij art. 16 houdt de heer VAN RHEEDE eene lijkrede op de, bij dit art. voorgestelde afschaffing van de art. 291, 292 en 294 van het Wetboek van strafregt. Hij achtte zich daartoe onweêrstaanbaar gedrongen evenzeer als men lijkredenen houdt over personen, die ten grave dalen en wier handelingen invloed uitoefenden op de wereld. Hij schetst al de kwalen, al de ellende veroorzaakt en al de tranen, gestort door de werking dier artikelen van het Wetb. van Strafregt. De lijkrede wordt besloten met een uitvoerig citaat uit het werk: »Maatregelen tegen de Afgescheidenen» van den heer Groen. Spr. belooft langere citaten uit dit work in het *Bijblad* te doen afdrukken.

De heer V. D. LINDEN heeft eene enkele bedenking tegen al. 2, van art. 16: Dáár wordt toepasselijk gemaakt art. 293 Wetb. van Strafregt; intusschen verwijst dat art. naar 291, en dat laatste art. vervalt bij deze wet. Een van beiden dus: of aan 't art. 16 ontbreekt iets, of men wil verder gaan dan art. 293 in verband met art. 291 W. v. S. bedoelt.

De heer MACKAY wil geen cijpres leggen op het graf der afgeschafte artt.; integendeel, hij zal juichen over die afschaffing, en dat te meer omdat nog heden ten dage zelfs in de residentie, de artikelen, waarvan hier sprake is, worden toegepast.

De MIN. V. JUSTITIE betoogt, dat de artt. 17 en 18 in 't ontwerp aanwijzen, wat *vergaderingen* zijn volgens deze wet, en dat art. 16 nu zegt dat provocatiën gepleegd in vergaderingen, als waarvan artt. 17 en 18 spreken, gestraft zullen worden volgens art. 293 W. v. S. Ofschoon het niet noodig achtende, wil de Min. nogtans wel het art. en dien zin wijzigen, dat gemeld wordt in art. 16 de vergaderingen bedoeld bij artt. 17 en 18.

De heer V. D. LINDEN acht de behoefte, om art. 16 duidelijk te maken, zeer dringend; want de artt. 17 en 18 spreken alleen van *eene soort* van vergaderingen, en art. 16 spreekt *van alle mogelijke vergaderingen*.

De heer GODEFROI deelt het bezwaar van den vorigen Spr over de te wijde strekking van de slotwoorden van al. 2 van art. 16, en hij gelooft met hem, dat wanneer men die slotwoorden wijzigt naar 't idée des Ministers, men dat de werking van art. 293 W. v. S. aanmerkelijk zou verzwakken. Spr. acht het beter, om art. 293 geheel in deze wet naar eene gewijzigde redactie over te nemen.

De MINISTER verandert alsnu art. 16 daarop in dien zin, dat het 2de lid van 't art, aldus zou gelezen worden: »Het misdrijf, omschreven in art. 293 van dat Wetboek, »wordt naar de bepalingen, daar gemaakt, gestraft, in »welke der vergaderingen, in artt. 18 en 19 bedoeld, het »ook wordt gepleegd.»

De heer VAN LENNEP stelt aan de Regering voor, om nog eene verandering te maken in 't artikel, en wel het woord *bedoeld* te veranderen in *te vermelden*, en het woord *wordt* in *worde*.

De MIN. VAN JUSTITIE is het altijd aangenaam opmerkingen over de *taal* van den vorigen Spr. te vernemen; maar hij ziet geen bepaalden *subjunctivus* in 't art. In allen gevalle laat hij zoodanige verbeteringen liever over aan den griffier der Kamer. (*luid gelach*).

De heer THORBECKE gelooft niet, dat men aan een griffier der Kamer mag overlaten het veranderen van de *taal* eener tot stand gebragte *wet*.

Art. 16 wordt daarna aangenomen.

Bij art. 17 maakt de heer V. LENNEP de opmerking, dat in het algemeen hier te lande geene vergaderingen in de open lucht zullen gehouden worden. Worden ze ooit gehouden, het zal zijn tengevolge van oogenblikkelijke afspraak, en dan zal nooit te pas komen voorafgaand verlof, vijf dagen te voren. Daarin zullen de ingezetenen door dit art. belemmerd worden. Zoo heeft hij en zijn gezin en familie menigmalen, op het terras voor de buitenplaats van zijn vader, in de open lucht beraadslaagd over familie-belangen; de *Witte Societeit* in de residentie kan bijv. in het bosch ook beraadslagen, en dat alles zou belet worden door art. 17. Daar de termijn van vijf dagen voor de vergunning wat te kort is, wenscht Spr. tevens, dat de woorden »ten minste» worden ingelascht in het art.

De MIN. VAN JUSTITIE gelooft niet, dat art. 17 bedoelt vergaderingen gehouden in de open lucht op afgesloten plaatsen, waar niemand zonder toestemming des eigenaars kan worden toegelaten. Wat den termijn van vergunning betreft: de Min. gelooft, dat de woorden in het art. bedoelen *de minste tijdsruimte*; vindt de Spr. het goed, de Min. zal gaarne een amend. afwachten.

De heer VAN LENNEP acht dit, na de interpretatie des Ministers, niet meer noodig.

De heer V. D. LINDEN meent, dat volgens dit art. zelfs eene bijeenkomst van drie personen in eene omheinde plaats zal vallen onder de strafbepaling van dit art. De Min. wil dit evenmin als Spr.; maar daarom wenscht hij, dat het art. duidelijk zegge wat de bedoeling daarvan wezenlijk is.

De *Minister van Justitie* antwoordt, dat men dan maar een amend. moet voorstellen; niets zal hem aangenamer zijn, dan, als 't goed is, dit aan te nemen.

De heer THORBECKE stelt daarop voor, in plaats van »*vergaderingen*» te lezen: »*openbare vergaderingen*.

De *Minister van Justitie* ziet geen bezwaar in 't amend., want het drukt juist de bedoeling uit van 't geen de Minister wil; *hij neemt derhalve 't amend. van den heer Thorbecke over*.

Art. 17 wordt, aldus gewijzigd, aangenomen; zoo ook art. 18.

Bij art. 19 vraagt de heer GODEFROI of daarin niet eene *leemte* bestaat, namelijk, of niet vergeten is te bepalen

dat ook politie-beambten de bevoegdheid hebben om in openbare vergaderingen wapenen te dragen?

De Min. van Just. zegt, dat het art. alleen spreekt van deelhebbers aan de vergadering; niet van de zoodanigen, die van wege hun ambt de vergadering *bijwonen*.

De heer Godefroi neemt genoegen in de oplossing; maar gelooft dat zijne aanmerking beter in de wet ware opgenomen.

Art. 19 wordt aangenomen. In art. 20 brengt de *Minister* eene wijziging, daarin bestaande, dat de vergunning verleend aan bijeenkomsten enz., geschieden zal *»ten minste* vijf dagen*«* voor de bijeenkomst.

Art. 20 wordt aangenomen, zoo mede art. 21.

Bij art. 22 (het laatste) vraagt de heer v. Hoëvell, of, met deze wet, niet de Napoleontische verordeningen omtrent dit onderwerp, moeten vervallen worden beschouwd? Spr. wenscht te weten of nu zullen vervallen de Keizerlijke decreten van 3 Jan. 1812 en 14 Nov. 1814 en of het niet noodig ware, de afschaffing daarvan te proclameren in deze wet?

De heer Meeussen ondersteunt de gedane vraag. Het spreekt van echter van zelf, dat die vraag in toestemmenden zin beantwoord moet worden. Deze wet is, volgens den Minister, de Grondwet nopens het regt van vereeniging. De geestelijke vereeniging van *personen* zijn vrij; alleen wanneer zij als zedelijke ligchamen willen optreden, moeten zij voldoen aan de voorschriften dezer wet. Z. L. houdt deze wet dus eene stilzwijgende afschaffing der bedoelde decreten in.

Maar buitendien is het nog de vraag of die decreten nog wel eenige kracht hebben. En de heer Fortuyn en de commissie tot herziening van alle decreten (Zie *Weekbl. v. h. Regt* van 4 Aug. 1851), zijn van meening, dat zij niet eens meer van kracht zijn, omdat zij van tijdelijken aard waren. Hij ondersteunt dus de vraag om allen twijfel weg te nemen, ofschoon de afschaffing hem niet twijfelachtig voorkomt.

De heer Thorbecke merkt op, dat in dit art. verwezen wordt naar art. 15. Hij vraagt: wie hier strafbaar, wie hier de overtreder is? De vreemdeling of degeen, die hem toelaat.

De Min. v. Justitie antwoordt op de vraag van den heer v. Hoëvell, in verband met die van den heer Meeussen, dat het intrekken der opgenoemde decreten, niet uitdrukkelijk in deze wet kon opgenomen worden, omdat die decreten bestaande zaken vernietigd hebben. Als men zich dus op die decreten beriep, dan zou men herstellen wat bij die decreten geabolcerd wordt. Dit nu wat betreft den vorm. Maar de zin, geest en strekking is, dat door deze wet en die wetten, welke uitdrukkelijk in deze wet opgenoemd zijn, alleen het regt van vereeniging wordt geregeld.

Alle wetten, niet behoorden bij deze wet, zullen geen invloed op de uitoefening van het regt van vereeniging kunnen hebben. In antwoord op de vraag van den heer Thorbecke zegt de Min., dat bij overtreding van art. 15 de vreemdeling strafbaar is, die moet geacht worden de Nederl. wet te kennen.

De heer Sloet meent, dat er in de rede des Ministers tegenstrijdigheid bestaat. Eerst zegt de Min. de decreten zijn *niet* afgeschaft; en vervolgens dat de wet *alles* regelt betrekkelijk 't onderwerp. Spr. acht de zaak van 't hoogste gewigt en vraagt in duidelijke woorden het antwoord op de vraag, of met *deze* wet de Keizerlijke decreten al dan niet afgeschaft zijn?

Na eenige woordenwisseling tusschen de heeren Thorbecke, Meeussen en den Minister van Justitie, worden de debatten gesloten en wordt het wetsontwerp zelf met 34 tegen 26 stemmen aangenomen.

Tegen de heeren, van Bosse, Hoijnck, Storm, Wesselhoff, Mackaij, Dommer, Beens, Sloet, Meeussen, v. d. Linden, Dullert, van Eck, Elout, Jespers, Strens, Hengst, de Poorter, v. d. Veen, Meijlink, v. Hoëvell, Thorbecke, Bots, Hugenholtz, Ten Cate, Luijben en Blaupoint.

De Vergadering gaat daarna, na het aannemen van eenige naturalisatie-wetten, tot morgen ochtend 11 ure uiteen.

's Gravenhage, 8 Maart.

Bij Koninklijk besluit van 15 Dec. 1854 is bewilliging verleend tot wijziging van art. 6 der statuten van de Nederl. Handel-Maatschappij.

Z. M. heeft pensioen verleend aan: A. J. de Jonge, gewezen adjunct-commies der 1ste klasse ter provinciale griffie van Zeeland, *f* 466; en P. van der Wilt Haakman, gewezen adjunct-commies der 1ste klasse ter provinciale griffie van Zeeland, *f* 394.

Z. M. heeft aan J. M. Beijerman, op verzoek, verleend eervol ontslag als notaris te Rotterdam.

H. M. de Koningin heeft gisteren de tentoonstelling van voorwerpen, bestemd voor de loterij ten voordeele van het R. K. Oude Mannen- en Vrouwenhuis in deze residentie, met een bezoek vereerd.

Z. K. H. prins Frederik der Nederlanden heeft de toezending van een exemplaar der lijkrede op prof. Siegenbeek, door Ds. C. Sepp, beantwoordt met eene aanzienlijke som, om de op te rigten bewaarschool, tot wier voordeel die lijkrede het licht ziet.

In de residentie is aangekomen, en aan het hotel de Doelen afgestapt, de luitenant-generaal Nepveu, die aanstaanden Maandag uit deze residentie naar Petersburg zal vertrekken, tot het overbrengen uit naam van Z. M. den Koning, van brieven van rouwbeklag en van gelukwensching aan Z. M. den Keizer van Rusland, Alexander II.

---

* Men verneemt, dat eerstdaags de Russische generaal Budberg alhier zal aankomen, die namens Z. M. Keizer Alexander II, belast is aan ons Hof officieel kennis te geven van het overlijden van Z. M. Keizer Nikolaas en van de troonsbestijging van Keizer Alexander II.

---

* De audientie van den Minister van Binnenlandsche Zaken zal op Zaturdag aanstaande, niet plaats hebben.

---

* Het cassino, dat op morgen avond had plaats moeten hebben, zal uithoofde van het overlijden des Keizers van Rusland, geen voortgang hebben. Het is veertien dagen uitgesteld. Ook het bal, dat door den heer Belmont, aanstaanden Maandag zou gegeven worden en de soiree bij den heer Doblhoff zullen dien ten gevolge niet plaats hebben.

---

* Den 6 dezer des avonds is de persoon van S., arbeider van het station van de Hollandsche IJzeren spoorwegmaatschappij alhier, die op het goederen-kantoor als adsistent werkzaam was, aan de politie overgeleverd. Hij had zich schuldig gemaakt aan diefstal van een kistje, dat *f* 500 aan geld bevatte en ter verzending van hier naar Amsterdam bestemd was. Het geld werd door den chef en den commies van het goederen-kantoor in een doofpot ten huize zijner ouders gevonden, waarin S. het had verholen. In zijn zak vond men het adres aan stukjes gescheurd.

Men verneemt, dat de agent van Nederland bij de wereld-tentoonstelling te Parijs den 2den dezer als zoodanig aan prins Napoleon president van de keizerlijke commissie is voorgesteld, en dat een gevolg dier audientie onder anderen is, dat aan Nederland eene verlenging van den termijn van inzending is toegestaan, waarvan binnen kort de officiele aanschrijving zal verschijnen.

Een welonderrigte Berlijnsche correspondent schrijft ons dat van Pruisens zijde het volgende wordt voorgesteld als basis van het te sluiten tractaat:

Pruissen zou zich verbinden, om met de Westersche mogendheden een of- en defensief-tractaat te sluiten, bijaldien de aangenomen waarborgen door Rusland wierden teruggenomen zonder gegronde reden, en dat die gegrondheid door Pruisen wierd beoordeeld; met andere woorden, de alliantie zou plaats hebben zoodra de vredes-onderhandelingen met inwilliging van Pruisen worden afgebroken.

Gisteren heeft de gemeenteraad van Amsterdam besloten een voorstel aan de Regering in te dienen om uitstel tot 1 Januarij 1860 van den termijn bepaald bij art. 291 der gemeentewet, voor zooveel betreft het belastingstelsel.

Door den Britschen gezant is aan de Nederlandsche regering medegedeeld de navolgende kennisgeving:

Foreign Office, 3 *Maart* 1855.

Bij deze wordt kennis gegeven, dat een officieel berigt is ontvangen van den schout-bij-nacht sir Edmund Lyons, G. C. B., bevelhebber van Hr. Ms. zeemagt in de Zwarte Zee, gedagteekend Hr. Ms. schip *Agamemnon*, voor Sebastopol den 11den Februarij 1855, dat van den 1sten Februarij jl. door eene voldoende Engelsche en Fransche zeemagt in staat van strikte blokkade zijn gesteld:

»de mond van de rivier de Dniester, de havens van Akerman, Ovidiopol, Odessa, al de havens gelegen tusschen de Kaap van Otschakow en de landtong van Kinburn, daaronder begrepen de havens van Nikolajew en Cherson, de rivieren de Bug en de Dnieper; zoomede de havens gelegen tusschen de landtong van Kinburn en Kaap Tarkan, daaronder begrepen de havens in de golf van Perekop, de haven van Sebastopol, de havens gelegen tusschen Kaap Aia en den ingang der zeeëngte van Kertsch, die van Yalta, Aluschta, Sudak, Kaffa of Theodosia, — daaronder begrepen: de haven van Kertsch, de zeeëngte van Kertsch, de ingang tot en alle de havens in de zee van Azoff, met name daaronder begrepen de havens van Berdiansk, Taganrog en Arabat; de rivier de Don, als ook de havens van Anapa en Soujak.

»Dat tot op nadere kennisgeving de havens van Eupatoria, Streletzka, Kamiesch, Kazatsch en Balaclava zijn en zullen blijven open en vrij van alle blokkade; voorts wordt bij deze bekend gemaakt, dat alle maatregelen, gewettigd door het regt der volken en door de tractaten tusschen Hare Majesteit de Koningin van Groot-Britannie en Ierland, en Zijne Keizerlijke Majesteit den Keizer der Franschen en de onderscheidene neutrale mogendheden, zullen aangewend en ten uitvoer gelegd worden tegen alle schepen, welke beproeven mogten de bovenvermelde blokkade te schenden.»

Aan de *IJsselbode* wordt uit de residentie een brief geschreven, waaruit wij het volgende ontleenen:

»Men verwacht, vooral in de sectien, zeer warme discusiën over het wets-voorstel der Regering, (betrekkelijk de afschaffing van den accijns op het gemaal), en denkt wij algemeen, dat men bij de openbare discussiën over hetzelve — indien het daartoe namelijk zal komen — het zonderlinge verschijnsel zal zien plaats grijpen, dat het Regerings-voorstel door de ministeriële leden der Kamer vinnig bestreden en afgestemd, en door de liberale leden verdedigd en aangenomen zal worden. Het wetsontwerp zonals ieder zal inzien, geeft tot vele en gewigtige bedenkingen aanleiding en wordt daardoor minder aannemelijk, in weerwil daarvan echter, en in weerwil, dat men eene afschaffing van den accijns op de brandstoffen meer rationeel en meer overeenkomstig een goed en verstandig finantieel beleid acht, gelooft men echter, dat het door de meerderheid der leden zal worden aangenomen. Intrekking van hetzelve door de Regering na uitbrenging van het voorloopig verslag der Kamer, behoort, mijn erachtens, om verschillende redenen echter nog niet tot de onwaarschijnlijkheden. — Het wetsontwerp betrekkelijk de uitoefening der veeartsenijkunst is de vorige week in de sectiën onderzocht geworden en moet bij die gelegenheid de goedkeuring der Kamer op verre na niet hebben weggedragen. Integendeel, ik heb gehoord, dat men zich zeer over het onvolledige en gebrekkige er van beklaagt heeft, zoodat, indien het niet verbeterd en aanzienlijk gewijzigd terugkomt, er zeer weinig kans bestaat, dat het door de Kamer goedgekeurd en aangenomen zal worden. Ook is het onderzoek der wet op het onderwijs in de sectiën afgeloopen en ook dit wetsontwerp moet aldaar vooral geen beter onthaal te beurt zijn gevallen. Sommigen afdeelingen hebben vier volle dagen met dat onderzoek doorgebragt en, ben ik wel onderrigt, dan moet het algemeen afgekeurd zijn geworden en tot zeer vele gewigtige aanmerkingen aanleiding gegeven hebben. Algemeen is men van oordeel, dat het niet bij de Kamer zal terugkomen, en daarom hebben eenige leden dan ook hun verlangen te kennen gegeven, dat het onderwijs bij partiële wetten gewijzigd en geregeld mogt worden. De rapporteurs zijn thans bezig het verslag omtrent het gehouden onderzoek op te maken, dat zeker geen gemakkelijke taak is. De Commissie van rapporteurs bestaat uit de heeren Gosschalk, de Kempenaer, van Lijnden, Blaupot ten Cate en Thorbecke.

Amerongen, 7 Maart. In den afgeloopen nacht is het water weer iets gewassen. Het ondergeloopen gedeelte van Elst, is, ten gevolge van vroegeren val, thans vrij van water. De Betuwe is grootendeels overstroomd; de bewoners verkeeren in kommervollen toestand. Ten gevolge van de doorbraak nabij de Grebbe, zijn Veenendaal en omliggende landen tot eene aanmerkelijke hoogte ondergeloopen; — ook van dien kant luiden de berigten allertreurigst.

Arnhem, 7 Maart, *Voormiddags* 11 *uur*. Nieuwe rampen zijn op dezen stond weder te vermelden.

De Bandijk van de Nederbetuwe is op drie plaatsen doorgebroken, bij het dorp Lienden, te Ingen beneden het veer en tusschen Maurik en Eck en Wiel. Het vloedwater was gisteren reeds tot bij de stad Tiel doorgedrongen.

Nog altijd heeft men slechts voorloopige korte berigten omtrent de gevolgen van de doorbraken te Dreumel. Er zijn er twee gevallen, een van ongeveer 25, en een van ongeveer 50 el. Van Dreumel weet men, dat daar zeventien huizen geheel vernield zijn, en te Heerewaarden tien. Zes menschen zijn verdronken, en meer dan duizend zijn er zonder dak. Te Vreeswijk had men heden morgen blank water, maar boven het dorp was het ijs nog vast. De waterhoogte was 198 duim onder nul. In 24 uren gevallen 5 duim.

Uit 's Hertogenbosch meldt een telegrafisch berigt van gisteren voormiddag ten 11 ure, dat vele gedeelten der stad door het snel wassende water zijn ondergeloopen, en men aldaar vreesde voor doorbraden van dijken en voor het wegspoelen van bruggen. Door den aandrang van het water is een gedeelte aan den dijk van Orthen bij het fort bezweken.

— De tweede spoortrein kwam heden alhier ruim 1 uur later aan dan gewoonlijk. Naar men verneemt heeft er bij Veenendaal eene verzakking in den spoorwegdijk plaats, zoodat de passagiers daar moesten overgaan op een trein die van hier derwaarts was gezonden.

Namiddag 3½ *uur*. Het water op den Rijn aan de peilschaal stond heden namiddag om 3 ure, 12 el 70 duim.

Op dezen oogenblik vertrekt er een buitengewone trein naar Veenendaal om Z. M. den Koning te halen.

— Gisteren, laat in den avond, kwam de Duitsche post sedert Vrijdag voor de eerste maal weder hier aan. De berigten daarmede van den Boven-Rijn ontvangen zijn treurig. Ook daar heeft de ijsgang en het hooge water groote verwoestingen aangerigt.

In den avond van den 28sten Febr. klonken de noodklokken der dorpen aan den Rijn, boven Dusseldorf. De dorpen Valmerswerth en Hamm waren reeds in den loop van den dag overstroomd en des avonds ten 9 ure nam de aandrang van het ijs elk oogenblik in hevigheid toe. Daar het ijs bij Dusseldorf nog vastzat, stapelde het zich daar tot eene majestueuse hoogte op. De wegen werden met ijsschollen van 20—30 voet dikte bedekt, evenzoo de dijk voor het dorp Valmerswerth. Dit dorpje liep groot gevaar. Het water stond tot aan de daken, en overal hoorde men de hartverscheurendste hulpkreten der bewoners, die niet wisten, waarheen zij zich moesten begeven, om zich en hun vee te redden. Tegen 11 uur verminderde de aandrang eenigzins, daar het ijs beneden zich in beweging zette. Het grootste gevaar scheen toen geweken. Alles is echter overstroomd. Van het verlies van menschenlevens heeft men nog niet gehoord.

Dusseldorf is met den schrik en de overstrooming der in de nabijheid van den Rijn gelegen straten, wij gekomen.

Te Kaiserswerth is het ook gelukkig afgeloopen, zonder dat men het verlies van menschenlevens of vee heeft te betreuren. Merkwaardig was het, hoe spoedig dit stadje onder water werd gezet. Den 28sten Febr. was den geheelen dag het water en het ijs goed voorbij gedreven, zonder dat het water buiten de oevers trad. Men meende dat het gevaar dus voorbij was, doch men vergiste zich. In den nacht van den 28sten Febr. op den 1sten Maart werden de bewoners gewekt met het berigt dat het water sterk wies met weinig stroom, zoodat eene overstrooming te vreezen was, en anderhalf uur later kon men uit de tweede verdieping van bijna alle huizen zonder eenige

hulpmiddelen in de vaartuigen stappen. Het ijs had zich intusschen weder bergen hoog opeengestapeld. Denzelfden avond ten 10 ure zette het ijs zich weer in beweging en liep het water weg. Men wist nog niet hoe het met de tegenover Kaiserwerth gelegen dorpen was gegaan. Het hulpgeroep, dat men echter in dien nacht van den overkant hoorde, deed het ergste vreezen.

Uit Uerdingen meldt men dd. 2 Maart: „Niettegenstaande alle pogingen en voorzorgen, die men aanwendde om onze stad en nabij gelegen plaatsen voor overstrooming en ongeluk te behoeden heeft het vreesselijke element in den nacht van den 28sten Febr. op den 1sten Maart boven deze stad de dijken en de daarachter gelegen landen overstroomd. Het nabij gelegen Linn is op de verschikkelijkste wijze geteisterd. De inwoners hadden hun vee reeds verscheidene dagen geleden weggebragt; en zij zelven waren reeds grootendeels gevlugt, daar het water op verschillende plaatsen tot aan de tweede verdieping staat. Vele huizen zijn reeds ingestort en vele zullen dat voorbeeld helaas! nog volgen. Onze stad is ook geheel overstroomt. Het water staat hier ongeveer 7 voet hoog. Daarbij is het ijs nog vast, doch door den aandrang van het water in de hoogte gewerkt. De nood is hier groot. De communicatie wordt met schuiten onderhouden. Daar de overstrooming van den dijk geheel onverwachts plaats had, begon men gisteren reeds een gebrek aan brood en andere levensmiddelen voor te doen. De spoorweg tusschen Crefeld en Homberg staat onder water. Moers is ook geheel overstroomd. De landraad van het district heeft eene oproeping tot ondersteuning der ongelukkige overstroomden gedaan; dien ten gevolge heeft zich een groot aantal burgers van Crefeld tot eene commissie vereenigd, om terstond de noodige stappen ter leniging van den vreesselijken nood hunner zoo zwaar beproefde natuurgenooten te doen en onverwijld met de inzameling van geld en andere giften te beginnen. Moge de Algoede hunne pogingen zegenen!»

Uit Duisburg schrijft men dd. 3 Maart: „Berigten, die gisteren van Götterswickerhamm alhier ontvangen werden, melden dat het ijs daar nog vastzat. Van den toren alhier kon men gewaar worden, dat het graafschap Meurs voor een aanzienlijk gedeelte, waarschijnlijk tot Meurs en Rheinberg overstroomd werd. Dezen nacht is het water meer dan 2 voet gevallen. Het stond nog eenige duimen hooger dan in de jaren 1799, 1830 en 1851. Van ongelukken in onze omstreken hebben wij nog niets vernomen. Een oogenblik verkeerde het eigendom en het leven van den landbouwer Krien in het Kasselerveld in groot gevaar. Olmen, die meer dan honderd jaar de golven en het ijs getrotseerd hadden, werden door de ijsschollen als het ware afgezaagd; een sterke muur, die men tot beschutting tegen het water gebouwd had, werd tevens omvergerukt. Nu was het gevaar groot. Een hartroerend hulpgeschrei werd vernomen. Spoedig begaven zich eenige schippers in eene boot, en baanden zich in weerwil van ijs en golven, een weg naar de woning van Krien, die benevens zijne huisgenooten door hen gered werd.»

◁ **Arnhem**, 7 Maart. Heden middag is Z. M. met extra-trein alhier gearriveerd, en dadelijk naar den doorbraak in den Westervoortschen dijk gereden, en van daar naar den huize Bronbeek, waar alles reeds op Zr. Ms. komst was wachtende. — Men wil weten, dat Z. M. ook het voornemen zou koesteren, de overige geïnundeerde streken dezer provincie, in oogenschouw te gaan nemen. De tegenwoordigheid van Z. M. op vele plaatsen, waar redding en ondersteuning hoogst noodig zijn, zou voor vele plattelands-bewoners zeer wenschelijk wezen.

De Rijn is vallende; drijfijs was er reeds gisteren zeer weinig meer. Met Nijmegen is de communicatie hersteld, en gisteren avond zijn de Duitsche brieven het eerst sedert Zaturdag aangekomen.

Doesborgh 7 Maart. Volgens berigten uit Gendringen, Therborg en Doetichem ontvangen, is de geheele landstreek aldaar tengevolge van den doorbraak van den Bislicherdijk, met hooger waterstand dan in 1838 overstroomd. Gisteren was het water gelukkig sterk vallende, zoodat de straatweg van Anholt naar Doesborgh, waar langs men den vorigen dag met schuiten had gevaren, weer te paard kon gepasseerd worden. De Brug over den ouden IJssel te Doetinchem, welke groot gevaar heeft geloopen, was gelukkig behouden. Groot was het getal der landlieden, welke hunne woningen hebben moeten verlaten en naar die stad zijn gevlugt.

Brummen, 6 Maart In den afgeloopen nacht is de Brummensche banddijk, aan de noordzijde op 3 verschillende plaatsen overgeloopen.

In den kanonsdijk is een gat gespoeld, en men ziet elk oogenblik een doorbraak te gemoet, waardoor Voorstonden enz. groote schade zullen lijden.

De ijsdam in den IJssel bij Zutphen is losgegaan en afgedreven. De Snippeling werkt met eenige duimen.

Alem, 5 Maart. De nacht van den 4den op den 5den Maart is voor deze gemeente allerijsselijkst geweest.

Het water steeg met afkomend ijs tot de ongehoorde hoogte van 0.55 el boven noodpeil, en wel zoo spoedig dat men met alle krachtsinspanning niet in staat was al de kistingen in de kom der gemeente daar te stellen, het welk ten gevolge had, dat het water op verscheidene plaatsen eene el hoogte over den dijk liep, waardoor dijk en verschillende huizen deerlijk zijn gehavend: en ware de dijk tusschen Maren en Alem ter breedte van 120 ellen niet bezweken, waardoor dan ook het water dadelijk viel, dan waren thans welligt menige menschenlevens te betreuren en de meeste huizen en tuinen in eenen poel veranderd.

---

† † **Nijmegen**, 7 Maart. Hoezeer wij Zondag jl. alle hoop voedden dat de ijsgang geen nadeel aan de polders, grenzende aan onze hoofdrivieren zou veroorzaken, uithoofde het ijs alstoen geregeld afdreef, zijn de tijdingen dienaangaande later ontvangen bedroevend.

Op verscheidene plaatsen, is de Maasdijk, niettegenstaande alle mogelijke voorzorgen, voor dit element bezweken; het ijs heeft te Dreumel verscheidene huizen weggerukt, maar, zooveel men weet zijn er geen menschenlevens te betreuren.

Tusschen Maren en Alem heeft eene dijkbreuk plaats gehad, waardoor een gedeelte van Noord-Brabant wordt overstroomd.

Te Arnhem heeft het water in den nacht van den 5den de ongekende hoogte van 13.82 el A. P. bereikt, terwijl men voorbij die stad, op groote ijsmassa's stukken van daken, boomen met wortels, eene ladetafel en eene wieg zag voorbij drijven.

Het aankomen, voor onze stad, van eene stoomboot van Mannheim strekt echter tot bewijs dat thans het Boven-Rijn-ijs ontlast is.

Nijmegen, 7 Maart. Ook in den Erlecomschen dam is eene doorbraak van ruim 100 ellen lengte ontstaan, op eenen afstand van p. m. 400 ellen der aansluiting aan den Leutschen Bandijk. De communicatie met Millingen is gestremd. De Erlecomsche en Ooijsche polders zijn geheel geïnundeerd.

Onverwachts is hier een zeker bewijs ontvangen dat de Rijn vrij van ijs is, en wel door de sleepboot *Heilbron*, die gisteren middag onder het lossen van het geschut alhier van Mannheim arriveerde, terwijl gisteren nacht nog een massa ijs en nu zeer waarschijnlijk ook het laatste ijs is afgedreven.

Ook op de Maas is is de stoombootvaart hervat. Een der booten van de onderneming J. P. Berger is gisteren van Katwijk, waar dezelve overwinterd had, naar Venlo gestoomd.

Volgens het statistisch jaarboekje voor het Koningrijk der Nederlanden, bestond de wettelijke bevolking op den 31sten Dec. 1853 uit 3,160,107 zielen waaronder 1,551,178 van het mannelijk en 1,608,929 van het vrouwelijk geslacht. Zij bedroeg met inbegrip der in den loop van het jaar voor het eerst in de bevolkings-registers ingeschrevenen, 35,638 zielen, waaronder 19,793 van het mannelijk en 15,845 van het vrouwelijk geslacht *meer* dan het vorige jaar. De feitelijke bevolking beliep op 31 Dec. 1853 3,203,232 zielen, waaronder 1,579,631 van het mannelijk en 1,623,601 van het vrouwelijk geslacht.

Per Telegraaf.

St. Petersburg, 7 Maart Het stoffelijk overschot van keizer Nikolaas, is dusdadig snel tot ontbinding overgegaan, dat men het niet heeft kunnen tentoonstellen.

Gortchakoff is benoemd tot opperbevelhebber van het geheele leger van het Zuiden. Osten Sacken zal bevel voeren in de Krim en Luders aan de Pruth.

Weenen, 7 Maart. Prins Gortchakoff heeft heden aan graaf Buol officieel te kennen gegeven, dat zijne volmagten bij de aanstaande conferentien vernieuwd zijn.

De Keizer heeft gisteren lord John Russell en den baron van Titoff bij zich ten gehoore ontvangen.

Konstantinopel, 28 Februarij. Volgens een hier ontvangen berigt, is Brussa door eene aardbeving vernield. Twee duizend menschen verloren daarbij het leven.

Parijs, 8 Maart. De *Moniteur* behelst een officieel rapport van het gevecht bij Eupatoria, waaruit blijkt, dat dit gevecht 6 uren heeft geduurd, waarna de Russen, die 25,000 man sterk waren, tot den terugtogt gedwongen werden, na een verlies te hebben geleden van 500 man en 2000 gewonden.

Koningsbergen, 7 Maart. Heden is alhier het manifest van keizer Alexander bekend geworden. Volgens dit manifest is de Czaar Nicolaas, tengevolge van eene snel toenemende ziekte, in den nacht van den 2den op den 3den dezer overleden. De nieuwe keizer verklaart, dat even als de overledene onafgebroken werkzaam was tot bevordering van het heil zijner onderdanen, zoo ook hij, den voorvaderlijken troon des Russischen rijks en van het daarvan onafscheidelijke Polen en Finland beklimmende, voor God belooft, het welzijn des vaderlands als zijn eenig doelwit te zullen beschouwen. Verder wordt het vertrouwen uitgedrukt dat de Voorzienigheid, die hem (keizer Alexander II) tot die verheven taak geroepen heeft, hem daarin zoodanig zal leiden en beschermen, dat hij in staat is, Rusland op den hoogsten trap van magt en roem staande te houden, en door hem zal laten vervullen de bestendige wenschen en bedoelingen van Peter de Groote, van Katharina, van Alexander en van zijnen vader. Het manifest sluit met een beroep op de ijverige medewerking des volks.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 8 Maart 1855.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2 1/2	61 7/16 1/2 7/16	*Hope* 1798/1816	5	100 1/. 3/
Dito Certificat. .	3	72 1/8 1/4 1/8	Dito 1828/1829	5	
Dito Dito . .	4	90 13/16 7/8	Cert. 1831/1833	5	
O. I. Leening. .	4	90 5/16 1/(13/16	Dito Dito	4 1/2	87 1/2
Amort. Syndic.	3 1/2	89 3/4	Dito *Hope* . . .	4	
Hand.-Maats. .	4 1/2		Dito *Stieglitz* .	5	74 [illegible] 5/
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	
Certificaten. . .	2 1/2		Dito 1854 . . .	5	82 1/8
D° *Rothschild* .	2 1/2		Inschr. Assig. .	6	
Frankrijk.			Certific. dito. .	6	59 5/8
Obligatiën . . .	3		**Polen.**		
Spanje.			Obligatiën . . .	4	
Nieuwe	1	18 1/16 1/4 1/8			
Dito Buitenl. .	3		**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. °/m.	3	31 3/4 7/8 1/8			
Bew. Sp. Com.		4 3/4	Metalliek . . .	5	62 9/16 7/8
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	74 1/4 7[illegible]
Portugal.			Dito Nation. .	5	65 9/16 7/8
Londen nieuwe.	3	38 1/8	Dito 1847 . . .	2 1/2	31 15/16 32
Dito uitgest . .	4		Dito 1851/1852	2 1/2	31 13/16 32

Braz., bij Roths. p. s. 500, 5 pct. 97 3/4; Mexic., te Lon[den] 3 pct. 19 5/8, 3/4; dito Onb. 19 5/8, 3/4.

De markt bleef ook heden tengevolge van verkooporders welke hoofdzakelijk in Oost. fondsen werden geëffectueerd, hare achteruitgaande beweging vervolgen, ook in Spaansche waren onderscheidene verkoopers, waardoor deze zich niet op hun verhoogd standpunt van gisteren konden souteneeren.

FRANKFORT, Woensdag 7 Maart. Metal. 5 pct. 65[illegible] Spanje 3 pct. 18 1/4; dito binn. 1 pct. 31 1/2; Wissel op Londen 117 1/2; dito Ween. 94 5/8.

LONDEN, Woensdag 7 Maart. Consols op t. 92 7/8, 93, 93 1/8; dito op April 93 3/8, 5/8; N. Mexic. 3 pct. 20 1/2, 3/4, 20 5/8; Sardinie 5 pct. 85 1/2; Spanje 1 pct. 18 1/4, 1/2, 18 1/4, [illegible] 3 pct. binn. 36 3/4; dito Certific. 5 1/2, 7/8; dito Passive [illegible] Russen 4 1/2 pct. 89; dito 5 pct. 98, 99; Holl. 2 1/2 pct. 62[illegible] 62 1/2; Turksche leening 79, 79 1/2.

PARIJS, Woensdag 7 Maart. Fr. 3 pct. 69.30; Sp. [illegible] 3 pct. 32 3/8; dito 1 pct. 18 1/2.

Het gerucht wil, dat de Keizer morgen zal vertrekken.

WEENEN, Woensdag 7 Maart. N. Metall. 83 1/8; Nat. 86 5/8; Bankactien 1008; Lombarden 100; Loten 1854 [illegible] Zilver 25 1/4; Wissel op Londen 12.16; dito op Parijs [illegible]

MADRID, Woensdag 7 Maart. Sp. 3 pct. 33.35; dito 1 pct. 18.80.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.